

Sodankylän kunta
Suunnitteluinsinööri Juha Auno
Jäämerentie 1 (PL 60)
99600 Sodankylä

Muistutus Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavaehdotukseen

Tämä muistutus kohdistuu osayleiskaavaehdotukseen siltä osin, joka koskee Sodankylän lentokenttäaluetta ja sen vaikutuspiiriin kuuluvia lähialueita. Muistutamme ko. alueen toiminnallisen kehittämisen varmistamiseen liittyvistä asioista, huomioiden tulevaisuuden kehitysnäkymät ja mahdollisuudet. Näitä asioita nykytilaan ja tulevaisuuden näkyymiin perustuen ei kaavan valmistelutyössä ole riittävästi selvitetty ja otettu huomioon.

Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavaehdotus (lentokenttäaluetta ja sen lähialueita koskien) on nyt ensimmäistä kertaa nähtävillä, joten siitä ei aikaisemmin ole voitu muistuttaa. Kaavaluonnoksina olleet kolme vaihtoehtoa poikkesivat merkittävästi nyt nähtävillä olevasta ja nyt kaavaehdotusvaiheessa oleva Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaava poikkeaa lentokentän lähialueilla osin osayleiskaavan luonnosvaiheesta.

Sodankylän talousalueeseen kohdistuvat tulevaisuuden kasvunäkymät ovat merkittäviä. Sodankylän kirkonkylän osayleiskaavaa koskien on tehty ennuste, jossa todetaan mm. että Sodankylässä on vireillä uusia suuria kaivoshankkeita, jotka voivat tuoda kuntaan runsaasti uusia asukkaita. Monet muut talousalueen tulevaisuuteen vaikuttavista asioista ovat muuttuneet merkittävästi myönteisempään suuntaan viimeisten kahden vuoden aikana. Muistutamme, että nopeiden ilmaliikenneyhteyksien varmistaminen kohtuullisin kustannuksin on toteutettavissa nykyiselle Sodankylän lentokentälle tekemällä mittarilentotoiminnan mahdollistava lentoasemamerkintä nyt valmisteilla olevaan osayleiskaavaan.

Sodankylän ilmailutapahtuman yhteydessä (7.6.2013) järjestettiin seminaari, jossa käsiteltiin mm. nopeiden liikenneyhteyksien ja lentopelastuspalvelun edellytysten varmistamista eri toimijoiden näkökulmasta Keski-Lapin alueelle. Seminaarissa ilmailun, kaivosteollisuuden, kylmätestausalan asiantuntijat sekä muiden toimijoiden edustajat kävivät kehityskeskustelua Sodankylän lentokentän tulevaisuuden visioista ja lentokenttäalueen monipuolisesta kehittämisestä. Keskusteluissa ennen ja jälkeen seminaarin on tullut esille uusia näkökulmia ja asioita lentoasematoiminnan palauttamiseksi (AFIS palvelut tilattaessa ja mittarilähestymisvalmiudet RNAV (GNSS) lähestymismenetelmin) sekä monimuotoisen uuden lentoliikenteen kehittämiseksi Sodankylän lentoasemalla.

Kaivosyhtiöt sekä yritykset ovat aloittaneet selvitystyön tarpeista lentoasematoiminnan ja lentokenttäalueen kehittämiseksi.

Muistutuksen lausuminen osayleiskaavaehdotukseen:

1. Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavassa tulee varmistaa lentokentän ja ilmaliikenteen toimintamahdollisuudet sekä kehittäminen tulevaisuudessa olemassa olevan kestopäällystetyn kiitotien (pituus 1500 m ja leveys 30 m) pohjalta.
Esitys:
Esitämme, että Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavan lentokenttäalueen sekä sen vaikutusympäristön kaavamerkinnot ja selostukset korjataan vastaamaan EFSO – Sodankylän lentoaseman toiminta- ja kehittämisedellytysten vaatimuksia. Kaavamerkinnot ja selostuksen on varmistettava paluu nykyisestä lentopaikka tulkinnasta aikaisempaan mittarilentotoiminnan mahdollistavaan AFIS lentoasemaan. Mittarilentotoiminnan edellytysten varmistaminen mahdollistaa tilaus- ja reittiliikennöinnin sekä ambulanssi- ja pelastuslentojen toimintamahdollisuudet.
2. Pitää mahdollistaa koko lentokenttäalueen monimuotoinen kehittäminen.
Seuraava merkintä kaavaselostuksessa ei mahdollista riittävässä laajuudessa lentokenttäalueen kehittämistä. ”Lentokentän kohdalle on osoitettu lentokentän ja kylmäteknologian alue, joka mahdollistaa nykyisen pienimuotoisen lentokenttätoiminnan sekä autojen kylmätestaukseen liittyvän toiminnan.”
Esitys:
Pitää mahdollistaa koko lentokenttäalueen monimuotoinen kehittäminen, jonka tulee perustua tuoreisiin selvityksiin eri toimijoiden tarpeista. Esitämme, että Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavan ehdotuksen lentokenttäalueen E1- Erikoistoimintojen alueen kaavamerkintää ja -selostusta muutetaan sellaiseen muotoon, että se mahdollistaa koko lentokenttäalueen monipuolisen alueidenkäytön. Osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia myös lentokenttäalueelle, edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä investointeja uusien ja innovatiivisten palveluiden tuottajina, on sitten kysymys pelastuspalveluiden-, terveyspalveluiden-, kylmätutkimuksen ja -testauksen tai muusta len-

tokenttäaluetta hyödyntävien tahojen toiminnasta.

3. Kaavamerkinnot ”lentokenttäaluetta” koskien pitää tarkastella uudestaan.
LL – Lentoliikenteen alue
E1 – Erikoistoimintojen alue (kaavaehdotuksen merkintä)
Esitys:
Esitämme Sodankylän Kirkonkylän osayleiskaavan ehdotuksen lentokenttäalueen E1- Erikoistoimintojen alueen kaavamerkinnot ja selostuksen muuttamista muotoon, jolla saavutetaan ehdotusta parempi alueen hyödyntäminen sekä toiminnallinen kehittäminen.
4. Muistutamme myös, että meluselvitystä ei ole tehty nykyistä lentokenttää koskien. Mahdollisia melulähteitä tulevaisuudessa ovat lentokentän nykyinen ja kehittyvän toiminnan mukanaan tuoma lisääntyvä lentoliikenne. Ohjearvon mukainen raja on 55 dB, jota meluisammalle alueelle ei saa sijoittaa uutta asutusta. Kaavan laadinnan yhteydessä ei ole selvitetty melulähteenä nykyisen- eikä tulevaisuuden lentoliikenteen mukanaan tuomia meluhaittoja. Meluhaittojen ehkäisy ja melutasojen ohjearvot on otettu huomioon asuinalueiden sijoittelussa lentokentän lähialueille käyttäen melulähteinä ainoastaan ajoneuvoliikennettä ja varuskunnan ammuksia (mm. ammuksien 50 dB raja ulottuu lentokenttäalueen itäpuolelle saakka).
5. Pyydämme huomioimaan alueen moninaiskäytöstä tehdyn selvityksen ”Sodankylän lentoaseman moninaiskäyttö - hanke 1.5.2008 - 31.3.2009”. Kyseinen selvitys on laadittu vuonna 2009.

Muistutuksemme liittyen esitämme, että edellä esitetyt muutokset sisällytettäisiin osayleiskaavanehdotukseen varmistamaan Sodankylän lentokenttäalueen monimuotoinen kehittyminen. Olemme myös valmiita antamaan lisätietoja sekä osallistumaan mahdollisesti järjestettävään lentokenttäalueen toimijoille suunnattuun sidosryhmäkuulemiseen.

Sodankylän Ilmailukerho ry

Kari Korvanen
puheenjohtaja

Liitteet:

- Liite 1. Tarkennuksia ja perusteita mielipiteen lausumiseen osayleiskaavan ehdotukseen liittyen
- Liite 2. EFSO Sodankylän lentokenttä - Taustaa ja nykytila 2013
- Liite 3. Kaavamerkinnot

1. Lentoliikenteen alue on osoitettu nykyisen kaltaisen lentoliikenteen mahdollistavana alueena (ehdotusvaiheen kaavaselostuksesta lainattu teksti).

”Edellä oleva selostus ei mahdollista AFIS- (IFR lähestymiset ja laskeutumiset) ja lentoasematoiminnan käynnistämistä, minkä katsomme olevan ensiarvoisen tärkeää Sodankylän lentokentälle tulevaisuudessa.”

”Kaavaselostuksen selite lentokenttää koskien on muodossa, joka on erittäin suppea ja toiminnan kehittämistä rajoittava, sillä osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa lukee nyt: Lentokentän kohdalle on osoitettu lentokentän ja kylmätekniologian alue, joka mahdollistaa nykyisen pienimuotoisen lentokenttätöiminnan sekä autojen kylmätestaukseen liittyvän toiminnan. Tämän kaltaisessa kaavamääritelmässä ei siis olisi paluuta nykyisestä lentopaikka tulkinnasta aikaisempaan mittarilentotoiminnan mahdollistavaan AFIS lentoasemaan. Mittarilentotoiminnan edellytysten varmistaminen on välttämätöntä voidaksemme mahdollistaa tilaus- ja reittiliikennöinti sekä ambulanssi- ja pelastuslentojen mahdollisuudet.”

2. Lentoliikenteen alue on osoitettu nykyisen kaltaisen lentoliikenteen mahdollistavana alueena. Lentokentän alueella voi jatkaa nykyinen pienimuotoinen lentoliikenne, mutta jos sitä kehitetään voimakkaasti, toiminta on tarkoitus siirtää pois kaava-alueelta (edellä ehdotusvaiheen kaavaselostuksesta lainattu teksti).

”Mielipiteenä esitämme kysymyksen, että mihin se siirretään ja millä resursseilla? Eikö ole viisaampaa hyödyntää olemassa oleva lentokenttä ja sen valmiit rakenteet, jotka antavat hyvät edellytykset lentoasematoiminnan uudelleen käynnistämiseksi sekä kehittämiseksi nykyiseen kiitotiehen ja laitteisiin perustuen.”

3. Meluselvitystä nykyiselle kiitotien suunnalle ei ole liiteaineistossa, ainoastaan suunnitelmista poistuneelle laajennukselle, jossa kiitotien suunta on eri: Sodankylän lentokentän kiitotien pidennys, ympäristömeluselvityksen päivitys, Insinööri-toimisto Kari Pesonen Oy 2004.

”Lentokenttäalueen välittömään läheisyyteen on kaavoitettu AP-1 Pientalovaltaisia asuntoalueita. Onko kaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä huomioitu lentokentän melualueen vaikutukset AP-1 Pientalovaltaisten asuntoalueiden sijoitteluun lentokentän vaikutusalueella? ”

4. Tällä hetkellä alueen lentokentällä, joka on viralliselta luokituksestaan lentopaikka, ei ole säännöllistä lentotoimintaa, joka aiheuttaisi melua asuinalueille. 2000-luvun alussa selvitettiin uuden lentokentän toteuttamista alueelle. Tämä suunnitelma ei ole enää ajankohtainen (edellä ehdotusvaiheen kaavaselostuksesta lainattu teksti).

”Lentokenttä ja sen toiminta on olemassa, eikä se, että uuden lentokentän toteuttaminen alueelle ei ole ajankohtainen poista ilmailutoiminnan melua.”

”Osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa on mukana aineistoa, joka ei mielestämme enää sinne kuulu, sillä ne koskevat harhaanjohtavasti muita kuin ehdotuksen kaavamalleja.”

”Lentokenttäalueen monipuolisella alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä Sodankylässä. Osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia myös lentokenttäalueelle mm. uusien ja innovatiivisten palveluiden tuottajina, on sitten kysymys pelastuspalveluiden-, terveyspalveluiden-, kylmätestauksen ja -testauksen tai muusta lentokenttäaluetta hyödyntävien tahojen toiminnasta.”

”Mielipiteenä lisäksi esitämme, että Sodankylän lentokenttäaluetta pitää pystyä kehittämään myös ilmailuliikenteen näkökulmasta nykyiseen kiitotiehen perustuen lentoasematasoiseen lentoliikennöintiin. Tämä parantaa talousalueen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.”

5. *”EFSO – Sodankylän lentoaseman toiminta- ja kehittämisestä edellytykset varmistettava uudessa osayleiskaavassa!”*

Lentopaikalle palautetaan lentoaseman status, jolloin se voidaan avata tilattaessa

AFIS -palveluja annetaan tilattaessa

Kestopäällystetyn kiitotien pituus on 1500 m ja leveys 30 m

Kiitotien ja asematason päällyste on uusittu 1996

** Mittarilähestymisvalmiudet RNAV (GNSS) lähestymismenetelmin (jatkoissa GNSS (RNP APCH) menetelmin)*

Suuritehoiset lähestymis- ja kiitotievalot

PAPI liukukulmavalot

Etäisyys Sodankylän keskustasta 3 km

Lentokentän ja sen laitteiden kunto sekä kiitotien kantavuus ovat hyvää tasoa

Polttoaineiden jakelu on järjestetty:

JET A-1, Heliflite Oy

Avgas 100LL, KanAir Malmi Oy (Sodankylän Ilmailukerho hoitaa tankkaukset)

Valmis lentokenttä infra - Finavia suorittanut laitetarkastuksen ja todennut hyväkuntoiseksi

Lento-operaatioita arviolta vuodessa noin 3000

** hankittava*

LIITE 2

Taustaa

Ilmailutoimintaa 40 luvulta alkaen
Sodankylän Ilmailukerho ry:n toimintaa vuodesta 1965 alkaen
Kevytreittiliikenne 90 -luvulla
Helijet Oy toimi vuosina 1995-2000
Heliflite Oy toiminut vuodesta 2000 alkaen
PSA (Peugeot ja Citroen) testannut autoja Sodankylässä 80 luvulta alkaen
Pelastushelikopteri ASLAK:n toimintaa vuodesta 1998 alkaen

EFSO – Sodankylän lentopaikka 2013

Lentopaikalla lentoasematasoinen varustus
AFIS -palvelujen antamiseen olemassa oleva varustus
Kestopäällystetyn kiitotien pituus on 1500 m ja leveys 30 m
Kiitotien ja asematason päällyste on uusittu 1996
Mittarilähestymisvalmiudet 2 NDB järjestelmällä (ei käytössä)
Suuritehoiset lähestymis- ja kiitotievalot
PAPI liukukulmavalot
Etäisyys Sodankylän keskustasta 3 km
Lentokentän ja sen laitteiden kunto sekä kiitotien kantavuus hyvää tasoa
Polttoaineiden jakelu on järjestetty:
JET A-1, Heliflite Oy
Avgas 100LL, KanAir Malmi Oy (Sodankylän Ilmailukerho hoitaa tankkaukset)
Valmis lentokenttä infra - Finavia suorittanut laitetarkastuksen ja todennut hyväkuntoiseksi

Alueen nykyiset toimijat

Sodankylän Ilmailukerho ry
- ilmailun harrastetoiminta-, purjelento-, moottorilento-, lennokkitoiminta- ja lentokoulutus
Viranomaisia palveleva pelastuslentotoiminta
- helikopteri sammutustoiminnan tukikohta-, metsäpalolentotoiminta-, etsintä- ja pelastuslentotoiminta SAR
Lapin Pelastushelikopterin Tuki ry
Pelastushelikopteri ASLAK
ASLAK lääkäriasema
HeliFlite Oy lento- ja ilmailun huoltotoiminta
Kylmätestaustoiminta - PSA yhtymä
Kylmä tutkimustoiminta - Ilmatieteen laitos
Geodeettisen laitoksen mittaustoiminta
Jääkäriprikaatin tukitoiminta (kuljetuslento)
FinnMap ilmakeuhvausten tukikohta
Maaperäkartoituksen- ja malminetsintätoiminnan tukikohta
Autokoulujen ajoharjoittelu
Sodankylän moottorikerhon toiminta
Lento-operaatioita vuodessa nyt noin 1000

Alue täynnä mahdollisuuksia

Uusi osayleiskaava
Alue täynnä mahdollisuuksia
Sodankylän talousalue kehittyy
Kaivosteollisuuden merkitys ja tulevaisuuden voimakas kasvu
Jääriprikaatin kehitysnäkymät
Valmis lentokenttä ja perusinfra
- Finavia suorittanut laitetarkastuksen ja todennut hyväkuntoiseksi

LIITE 3

LL – Lentoliikenteen alue

- merkinnällä osoitetaan alueita lentotoimintaa varten

E – Erityisalueet

- merkinnällä osoitetaan alueita, joilla on tietty erityiskäyttötarkoitus ja joilla liikkuminen on yleensä rajoitettua. Muita erityisempään tarkasteluun tulevia alueita on Lentokentän alue
- lentokentän radiomajakan alueet on merkitty teknisen huollon alueiksi (ET)
- nykyinen lentokenttä ja sen ympäristö on merkitty lentokentän ja kylmätekniikan alueeksi (E-1). Kylmätekniikan alue palvelee muun muassa autonvalmistajia ja tukee Sodankylän elinkeinotoimintaa.

M – Maa- ja metsätalousalueet

- maa- ja metsätalousvaltaiseksi (M) alueeksi on merkitty Kitisen itäranta alueen eteläosassa.
- hevostallien alueeksi (MT-1) on merkitty alue lentokentän pohjoispuolella.

Yleiskaavamerkinnot ja määräykset

E-1 Lentoliikenteen ja kylmätekniikan alue.

- alue on tarkoitettu pienimuotoiseen lentoliikenteeseen sekä kylmätekniikatoimintaan.

MT-1 Hevostallien alue.

- alue on tarkoitettu hevostaloutta, -urheilua ja -harrastusta palvelevia toimintoja sekä niihin liittyvää asumista varten. Rakentaminen on mahdollista ilman asemakaavaa suunnittelutarveratkaisulla, jos rakennusluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

AP-1 Pientalovaltainen asuntoalue.

- maaseutumaisen asutuksen alueella (A-1) ja Hevostallien alueella (MT-1) rakentaminen on mahdollista myös ilman asemakaavaa, jos rakennusluvan myöntämisen muut edellytykset toteutuvat.

Lentokentän IFR -toimintaan vaikuttava:

- suunnitellut tuulivoimapuistot länsipuolella tulevat nostamaan Sodankylän alueen MSA sektorikorkeuksia (25 NM kentän keskipisteestä) nykyisestä ainakin 700-800 ft. Tarkoittaa sitä, että AFIS toiminta tulee aikaisempaa vieläkin tärkeämmäksi palveluksi lentoasemalla.